

מאגר שיטפונות - בני דרום | נספח נופי

רקע

מאגר שיטפונות בני דרום מתוכנן להיבנות מצפון למחלף בני דרום בין כביש 4 לכביש 42. המאגר ישמש לוויסות ספיקות השיא בנחל יבנה. נחל יבנה מוגבל בחלקו המורדי הנשפך לשורק, בשטח העירוני, ע"י מובל מלבני סגור (המוגבל לספיקה של 54 מ"ק/שנייה), המאגר ישמש להגנה מפני הצפות בעיר יבנה לתקופת חזרה של פעם ב-100 שנה.

הפרויקט המתוכנן מסיט את תוואי נחל יבנה הקיים מערבה, ומייצר מגלש מהנחל אל המאגר. המאגר מתוכנן להיבנות על שטח חקלאי, בגודל של כ-200 דונם.

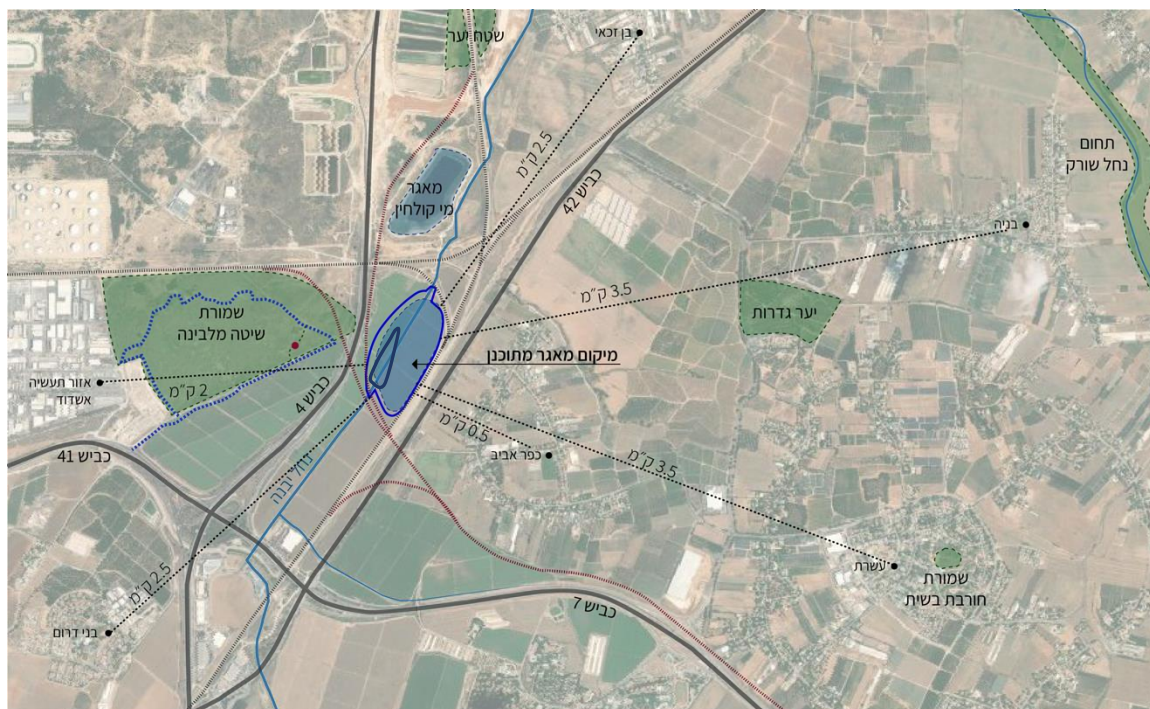
ניתוח שטח מצב קיים

המאגר מתוכנן בלב שטח עטוף תשתיות. כבישים ראשיים - כביש 4 ממערב וכביש 42 ממזרח. מחלף מדרום. מסילת רכבת מצפון וממזרח, ומסילת רכבת מתוכננת סוגרת את השטח מדרום, תחום הפרויקט בחלקו חופף את תחום מסילות הרכבת. בנוסף קווי מתח ועמודי חשמל נוכחים בכל המרחב ומפרים את הנוף.

בסמוך למקום הפרויקט קיים מאגר מי קולחין, וישנם מספר ברכות חמצון.

תחום הפרויקט כיום אינו נגיש, ואינו מותאם להולכי רגל. בתחום הפרויקט ישנם שדות גד"ש מעובדים וניתן להגיע לאזור בדרכים חקלאיות: מדרום - ירידה ממחלף אשדוד דרום וכניסה לשטח מכיוון המרכז הלוגיסטי. מצפון - ירידה ממחלף אשדוד צפון, או דרך יבנה. עם זאת ישנם יישובים רבים במרחק הליכה או רכיבה מהפרויקט, למשל: כפר אביב במרחק 0.5 ק"מ, בניה במרחק 3.5 ק"מ, אזור תעשייה אשדוד במרחק 2 ק"מ.

תוואי השטח מישורי, ולרוב מוקף בתשתיות גבוהות ממנו, על כן שטח הפרויקט נצפה באופן ברור מהכבישים ונתיבי התחבורה הסמוכים לו.

ערכים טבע ונוף הקיימים במרחב

סמוך לפרויקט ישנה שמורת טבע של שיטה מלבינה. זהו אחד מרכזי עצי השיטה המלבינה הגדולים בארץ. בחולות השמורה מיני צמחים נוספים בניהם רותם המדבר, אטד החוף וצמחים נדירים כגון אירוס הארגמן. בשמורה שביל מסומן טבעתי וחניון יום.

מצפון לפרויקט ישנו שטח טבעי המוגדר כיער, וממזרח לפרויקט ישנו יער קק"ל - יער גדרות. בסמוך ליער גדות נמצאת גבעת כורכר עם צמחיה עשירה. אתר נוסף במרחב הוא שמורת חירבת בשית.

מאגר מי הקולחין נמצא בסמוך לאתר הפרויקט ומחזק את נוף גופי המים.

נקודות לתכנון

בהתאם להוראות תכנית תמ"א 1, גישת התכנון צריכה להיות כך שהיא מתייחסת למאגר כפוטנציאל למוקד עניין במרחב ומאפשר פעילות פנאי, בנוסף לחשיבה על המאגר כגוף מים בעל נראות וחזות המשתלבת בנוף.

מתוך תמ"א 1- תחת פרק נחלים, סעיף 9.5 המתייחס למפעלי ניקוז:

"מיקום מאגרי השהייה ופעולות להשהיית נגר יבחנו בראייה אגנית ועל פי שיקולים אקולוגיים. במאגרי השהייה יעשה ככל הניתן שימוש לצרכי פעילויות פנאי."

1- פוטנציאל טיילות

קיים פוטנציאל טיילות ופנאי באזור הפרויקט ויש לחזק אותו. ניתן לתכנן שבילי אופניים וטיילות המקשרים בין מוקדי פנאי ונופש ובין יישובים במרחב, המאגר כגוף מים יכול לשמש כנקודת עניין משמעותית במרחב. נקודה המושכת בעלי חיים, ונקודת טבע במרחב של תשתיות וכבישים, אשר לה זקוקים התושבים בסביבה.

2- ניצפות

תנאי השטח מאפשרים ניצפות גבוהה של המאגר מהכבישים והדרכים הסמוכות. החוויה של האדם את המרחב היא בנסיעה, במבט חולף מתוך המכונית או מתוך חלון הרכבת. על כן המראה הכללי אשר נתפס בעין הוא זה שחשוב. על כן יש להקנות למאגר מראה של גוף מים טבעי ככל הניתן.

3- תכנון צמחיה

יש לחזק את הצמחייה המקומית הייחודית של האזור. בסמוך למאגר שמורת טבע של שיטה מלבינה. ניתן לשתול בסביבת המאגר שיטות מלבינות וצמחים נוספים המאפיינים את בית הגידול כגון רתמים, אטד, שיקמים ועוד.

4- גדות המאגר

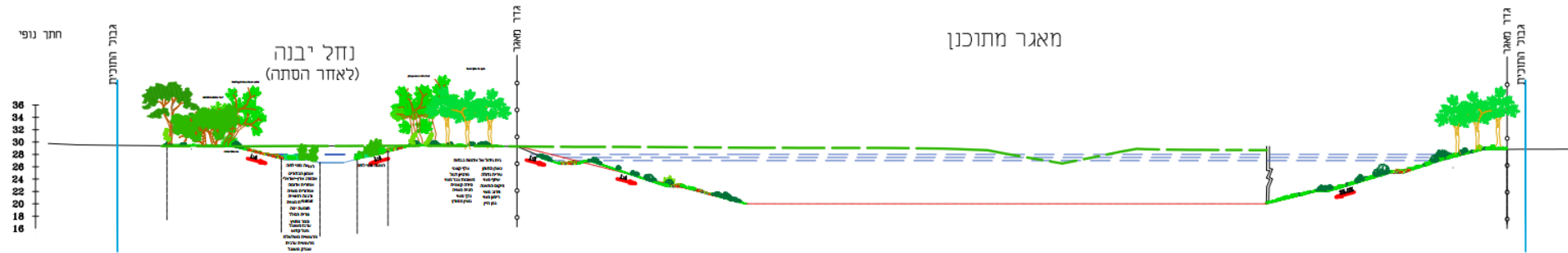
ניתן למתן גם את גדות המאגר, ע"י יצירת ברמות באורכים שונים, תוך שמירה על שיפוע מוצע 1:4 בכך ניתן ולפתח בית גידול על בסיס חתך אקוהידרולוגי, עליו תתבסס צמחיית גדות וצמחיית נחלים אשר תתרום לייצוב הגדות, ותייצר עניין נופי. על בסיס הברמות הנ"ל ניתן לייצר שבילי גישה אל המאגר.

5- גדות נחל יבנה

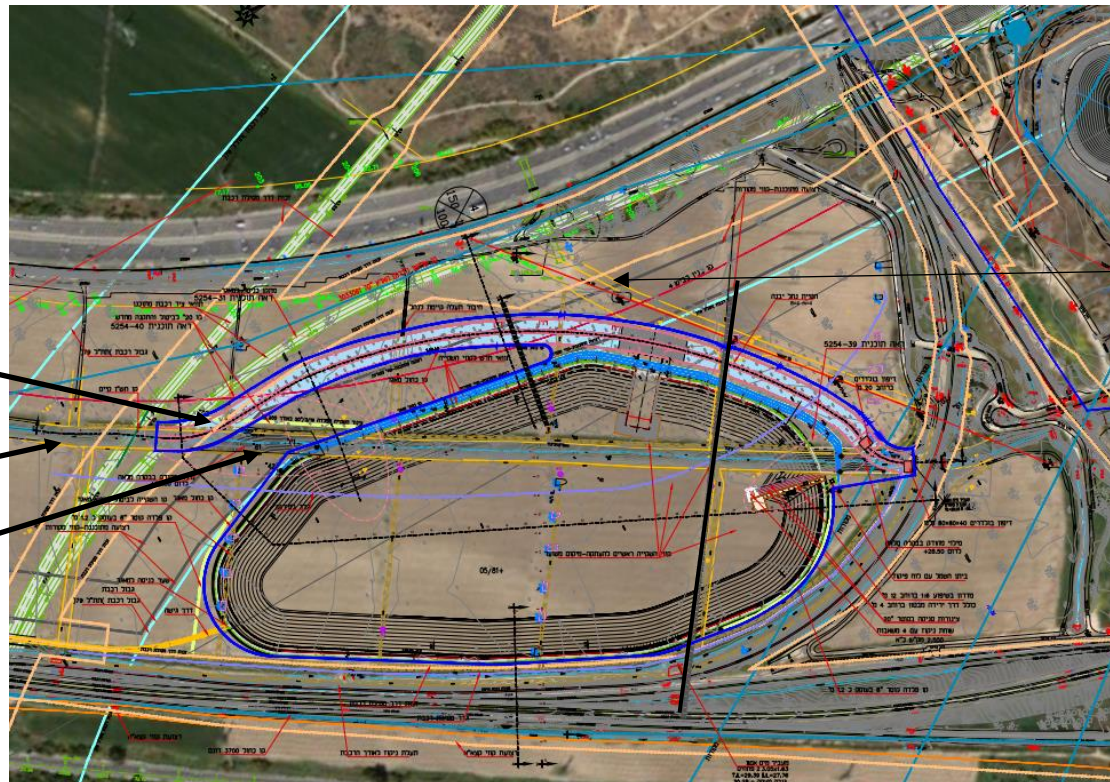
ניתן למתן גם את גדות נחל יבנה בחלק מהמקטע, ע"י יצירת ברמה בגדה השמאלית (מערבית). בכך ניתן ליצור עניין בתצורת הנחל, ולפתח בית גידול על בסיס חתך אקוהידרולוגי, עליו תתבסס צמחיית גדות וצמחיית נחלים.

מומלץ לבחון את התכנון בהסתברויות תכן נמוכות, המאפשרות כניסת מים פעם בשנתיים, ובכך מבססות בית גידול לח עשיר

חתך נופי רעיוני

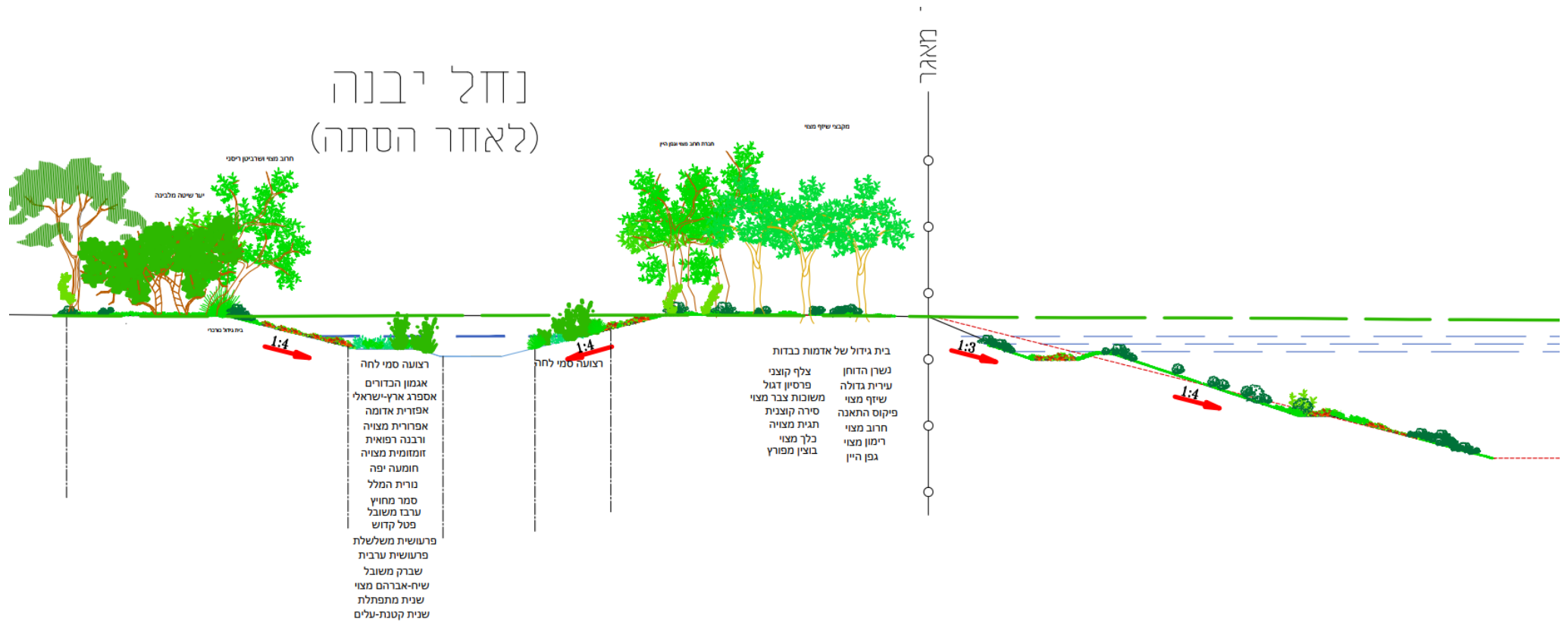

הסטה
נחל קיים
נחל לביטול

נחל יבנה (לאחר הסתה)

3-3 חתך

